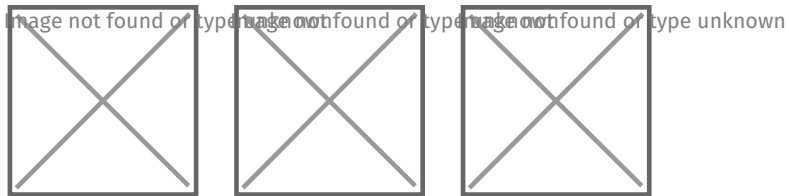


Р. М. Пашук

Оса

ОСА – село Ковельського (до липня 2020 – Турійського) району Волинської області. У червні 2020 у складі Боблів. сільс. ради зараховано до Турій. селищ. громади. О. знаходиться на правобережжі р. Турія (притока Прип'яті, бас. Дніпра), за 100 км від обл. центру, 32 км від райцентру, 11 км від смт Турійськ і 6 км від с. Бобли. Площа 1,95 км². За переписом насел. 2001, проживали 249 осіб; станом на 2021 – 230 осіб; переважно українці. На думку дослідників, назва села має діалектне походження (від дерева осика). О. вперше згадується у писем. джерелах 1577. На той час власниками були князі Сангушки. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. За Андрусів. перемир'ям 1667 та за умовами «Вічного миру» 1686 О. залишилася у складі Польщі; після її 3-го поділу 1795 відійшла до Рос. імперії. 1795–1920 – село Ковел. пов. Волин. губ. Тривалий час О. належала до Турій. волості. Наприкінці 19 ст. було 19 дворів, проживала 141 особа; 1906 – відповідно 23 і 157. Під час 1-ї світової війни відбувалися бої між австро-угор. і рос. військами. За Ризьким мирним договором 1921 О. відійшла до Польщі. 1921–39 – село гміни Тужиск Ковел. пов. Волин. воєводства. Від вересня 1939 – під рад. владою. Відтоді – у складі Волин. обл.; 1940–62, 1965–2020 – Турій., 1962–65 та від 2020 – Ковел. р-нів. Багато жит. зазнали сталін. репресій. Від червня 1941 до липня 1944 – під нім. окупацією. Встановлено пам'ятник воїнам-землякам, які загинули на фронтах 2-ї світової війни. До серед. 1950-х рр. вели збройну боротьбу загони ОУН–УПА. Деякий час у рад. період була окрема Осів. сільс. рада, до якої станом на 1947 входив х. Буди-Осівські. За Всесоюз. переписом насел. 1989, мешкали 260 осіб. До серед. 2000-х рр. діяла школа. Пл. Осів. лісництва Турій. лісгоспу становить 4585 га, з них вкритих лісом 4283,9 га. Від 1992 побл. села охороняють заг.-зоол. заказник місц. значення Осівський (5137 га). Пам'ятка архітектури нац. значення – Михайлів. церква (1772). Храм зведено на кошти поміщика Івановського у формі хреста з вкороченими бічними відгалуженнями; з Пн. була облаштована ризниця. 1887 до бабинця (з зх. боку) добудували триярусну дзвіницю з ґанком. Осн. зруби мають форму рівних квадратів. У центр. храм. частині на низькому барабані, що майже закритий елементами бокових зрубів, розташ. невеликий восьмигран. шатр. купол. 1893 створ. новий іконостас. Нині осн. святинями храму є 300-кілограм. дзвін 18 ст. і Царські врата.

Фотоілюстрації



Рекомендована література

1. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (краєзн. слов. – від найдавніших часів до 1914 р.). Вінніпег, 1986. Т. 2;
2. Ярмолук З. Про Турійськ і Турійський район. Лц., 2000;
3. Студії і матеріали з історії Волині. Лц., 2012.

Бібліографічний опис:

Оса / Р. М. Пащук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-77390>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).